

На допомогу вчителям літератури

Тільки той митець може привернути увагу, котрий володіє сазеречністю голосу й манери, котрий, як любіє висловлюватися Іван Франко, має «свою фізіономію». Серед українських поетів, що пришли в літературу у шістдесятых роках, таким є Дмитро Степанович Черевинич.

Хто ходить раз моя щастя зустріється з поетом, коли він читає свої сатирично-гумористичні вірші, той уже ніколи не забуде його обличчя. Доброго. Доступного. Простого. Але, якщо його говорить, колись Віктор Гого, та що більш скаже на нас, ніж наше обличчя, ніж наш відраз: «Це наша усмішка».

Якраз усмішка Дмитра Черевинича, його сміх сатирика, гумориста є органічною рисою його літературного портрета. Саме цей «свердловий сміх» залишив один із генеральних сміхів Степана Олійника — благословені Дмитра Черевинича — літературну дорогу.

Е що одна прикмета в портреї Черевинича. На його обличчі десь поряд з усмішкою, в погляді очей поєднані лирична задумка і м'яка закрута. Він обдарований лірикою. В його поетичній індивідуальності щасливо поєднані сатирик і гуморист, і лірик. Це два крила його творчості. На перший погляд таке поєднання є випадковим. Не спадає ж, що так. Адже і лірика і сатира — поборники добра, правди.

У літературі увійшов Д. Черевинич, маючи за спиною значний життєвий досвід. П'ять національних піділок із села Ободівки, що на Вінниччині, у 1939 році після закінчення семирічки, працює в колгоспі. Потім у Дніпродзержинську на будівництві консокомічного заезду. Донбас на шахтах. Далі — фронти Великої Вітчизняної війни.

Свою творчість Д. Черевинич починає як гуморист, сатирик. У 1955 році на сторінках обласної газети «Вінниця» працювали побачення світого Юго-вітчизняній фейлетон «По спадковості».

1957 року Д. Черевинич переїжджає в Крим, де формується як митець, діставши дружню підтримку з боку Кримського відділення Спілки письменників України. Підготував свою першу збірку сатиричних віршів «Мій супутник», яка вийшла у Кримському видавництві (1960 р.). А через три роки у Києві побачилася світ якого збірка «Душевні піділки» (1963 р.). Обидві книжки привернули увагу читачів і дісталі смакливу оцінку в критиці. Вони приваблюють влучністю і дотепністю образів. Комічне і смішне винесли джерелом малої народно-поетичної творчості. Від народного гумору, сатири п'єв творча запасніс засоби та прийоми. Багато виникає у таких майстров сміху, як Остап Вишня, Степан Олійник.

Ці збірки показують, як автор шукав дороги до художнього досконалості, жанрової визначеності. Так, наприклад, жанр байки його не вільготує. Натхненість приходить сатирична та гумористична мініатюра, віршований фейлетон, гумореска. Часом Д. Черевинич дає обробку анекдоту, як це у цього час вчиняє С. Руданський. Також їх орієнтовані поети допираються в сатиричних та гумористичних творах, що увійшли до збірки «Обійті» (1964 р.). У цій виділено розділ, укладений з віршованих гуморесок та сатир.

Загальніння дієвості сміху автор дослігає, весь час уздовжіння уміння піднімати і відварювати комічне і смішне. Поет веде вогонь по ледарях, байках, скозамінках, п'янинцях, безпрасних гулках, всіх типах, які готові вішлюватися за чужий рахунок.

Враження, мотиви, образи поет черпає головкою з сільського життя. Душовні слова проти зла він запозичує з народної розмовисті. У цього знаходиться лексеми типу клатвал, «баззікал», вміле обгортання слів, влучні неологізми, звертання до контрасту зміщеніх площин. «Цікаво у цій плоскості сатира «Іван реагує», де обгортання слів приводить до недання забарвлення. Тоді сміх стає виразним, дієвим, викривальним. В центрі віршованих сатир стоять образи ледаря, що почас всіх, як треба «реагує» на все. Сам же, коли люди сиють чи шають, станове з боку й реагує, стане відповідно. У житті, якщо реагуєш в холопі, особливо любити креативності в буфеті. «Ієніально реагує» в курені.

На обгортанні слів та на влучних авторських неологізмах побудовані віршований

фейлетон «Дом і «недо», у якому діє голова колгоспу, віншкований і спріятливий обіцяльник, які любіє висловлюватися Іван Франко, має свою фізіономію. Серед українських поетів, що пришли в літературу у шістдесятых роках, таким є Дмитро Степанович Черевинич.

Хто ходить раз моя щастя зустріється з поетом, коли він читає свої сатирично-гумористичні вірші, той уже ніколи не забуде його обличчя.

Доброго. Доступного. Простого. Але, якщо його говорить, колись Віктор Гого, та що більш скаже на нас, ніж наше обличчя, ніж наш відраз: «Це наша усмішка».

Якраз усмішка Дмитра Черевинича, його сміх сатирика, гумориста є органічною рисою його літературного портрета. Саме цей «свердловий сміх» залишив один із генеральних сміхів Степана Олійника — благословені Дмитра Черевинича — літературну дорогу.

Е що одна прикмета в портреті Черевинича. На його обличчі десь поряд з усмішкою, в погляді очей поєднані лирична задумка і м'яка закрута. Він обдарований лірикою. В його поетичній індивідуальності щасливо поєднані сатирик і гуморист, і лірик. Це два крила його творчості. На перший погляд таке поєднання є випадковим. Не спадає ж, що так. Адже і лірика і сатира — поборники добра, правди.

У літературі увійшов Д. Черевинич, маючи за спиною значний життєвий досвід. П'ять національних піділок із села Ободівки, що на Вінниччині, у 1939 році після закінчення семирічки, працює в колгоспі. Потім у Дніпродзержинську на будівництві консокомічного заезду. Донбас на шахтах. Далі — фронти Великої Вітчизняної війни.

Свою творчість Д. Черевинич починає як гуморист, сатирик. У 1955 році на сторінках обласної газети «Вінниця» працювали побачення світого Юго-вітчизняній фейлетон «По спадковості».

Е адже пересмішні образи зі звірів, якими він підкреслює вірші, дістають звучання сатиричної сцені.

До циклу «Прототипи на натуру» примикають кілька творів, під заголовком яких автор поставив слова: «З народного». Вони також побудовані на контрасті зміщених площин, відразу віддалено від аналогічної форми... Оповідає розліття свого знайомого про дітей, іх підруги, батьків. Тоді відповідає, що має одного сина. А оповідає розліття дали: «— Кү-

...ще з дитинства розбирається у модах. Ні до чого рук не докладала, бо віршила висує робота вроди».

Ці найбільш улюблені слова: «В житті найголовніша голова», Сидить на голові у чоловіка І голову хоканія обава, (головний напрям), едо»:

Серед молодих є і такі, що при вступі до вузу надіються на «едаю»;

Учитись хочеш, то учись, небоже, А на «дасти Бога надіяться не може,

Якщо у голові ще бузини, То й дядько в Києві не допоможе, («Абітурієнт»),

Добудуєм, доведем, Дободобладнем, Донатисем, докладем, Передоконем.

Наближається весна. А культурата без лап. Без коліс сивили, без зубів борони. Травтори в квіті. I чим більше неподобства, тим запоморочливіші в обіцяльника клерезом-боязнями, які обіцянки:

Добудіть, довоїдом, Дободоражи, Дободоруши, дотянути, Домогомати, («Абітурієнт»),

ТУРНІР ЮНИХ

Кращі борці-розвядники з Дніпропетровська, Житомира, Луцька, Кіровограда, Новоград-Волинського, міст Криму приїхали в село Петрівку Красногвардійського району. Тут, у спортивному комплексі агрофірми «Дружба народів», 26 листопада відкрився 3-денний традиційний турнір з греко-римської боротьби, присвячений пам'яті колишнього керівника гостинності Іллі Абрамовича Егудіна.

Цього року на кількох виши вийшли 175 юнаків, які змагались у двох вікових групах: перша — 1978-79 року народження, друга — 1980-81 року народження.

Протягом трьох днів у боротьбі на кількох відмінної майстерності. Першим чемпіоном у ваговій категорії до 33 кілограмів став учень 7 класу Угловської школи Бахчисарайського району Віктор Сафонов. Друге місце в цій групі виборював Андрій Марченко з Кіровограда. У ваговій категорії до 56 кілограмів чемпіонське звання завоював учень 10 класу першорозрядника Андрій Тамбовцев із села Петрівки. Найдружнішою виявилася команда, яка представлена на турнірі Керченським металургійним комбінатом імені Войкова та Палац дитячої і юнацької творчості (тренер В. Таран).

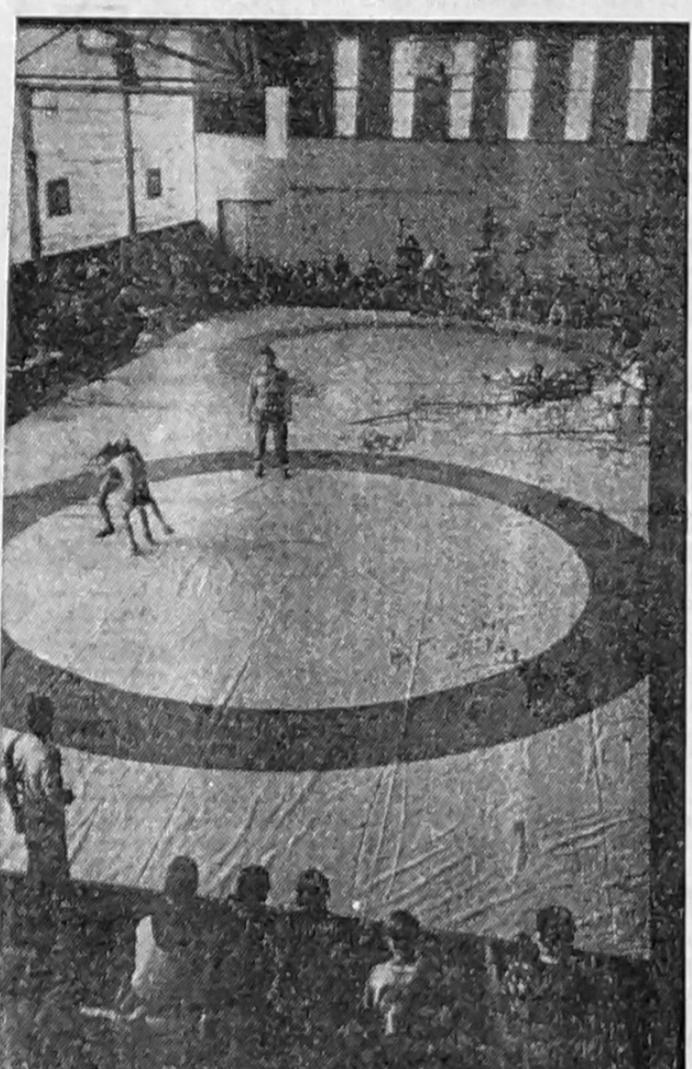
Судія змагання суддя республіканської категорії Юрій Олександрович Ватутін з Керчи.

На завершення турніру переможці і учасники змагань нагородили дипломами, цінними подарунками.

На зім'ї: команда борців із Керчи; чемпіон Віктор Сафонов; у цьому залі змагалися спортсмени.

Текст і фото Константина ДУДЧЕНКА.

ГОЛОВНА СВЯТИНА

У листопаді 1941 року, під час гітлерівської окупації будівлю висаджено у поштаря першу Кіево-Печерської лаври — Успенський собор. Він стоїть у самому центрі монастирського плацу, величний, златоглавий патріарх.

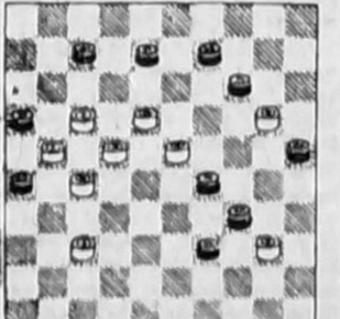
Іого зводили у 1073 роках давньоруські майстри із 12 братів-греків, яким, за легендами, Богоматір вручила ікону «Успіння» із золотим окладом і 6236 діамантами. Допомагали будівникам засновники монастиря Антоній і Феодосій, Син Ярослава Мудрого — Святої подається на святу справу 100 золотих гривень, а за ним і йнші. Стіни І підлога храму були прикрашені фресками та мозаїкою, над якими трудились художники Амілія і Григорій. Однакупольний храм здійнявся на 43 метри у височину. Довжина його була 34 м, шир-

ина 30 м. За 9 століття існування собор зазнав чимало лих: землетруси, пожежі, нашестя золотограбідів.

Але щоразу, моя фенікс із попелу, поставав усе красніше. З'являлися нові каплиці, нові бані (числом 7). С. Ковін та Ю.

Білинські прикрасили його зовнішнім орнаментом. А в 1893—1896 рр. хр. разіні сінною шахматною

зіграли у кінотеатрі (3:1). Отже, чемпіонат світу в Люцерні дів такі підсумки: володарями золотих медалей стали гравці збройні США, основу якої склали наші колишні співвітчизники, Срібні нагороди

дісталися збірні України, а бронзові — росіянам.

Віце-чемпіонами світу з шахів стали професіонали Василь Іванчук, Олег Романчук, Володимир Тумаков, Вячеслав Ейнгор (Одеса), Володимир Маланюк (Севастополь) і Андрій Фролов (Луганська область).

Любителів шахів пропонуємо розглядати наступені на діаграмі столітній кінічний севастопольського майстра спорту Анатолія Уварова. В ній більше починають гру і перемагають, заставши чорну шашку на полі 45. Розглянемо також ще один твір цього земляка. Він прості 20, 26, 32, 35, 38, 39, 40, 41, 44, 45; чорні прості 9, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 29, 36. Ось як завершуються комбінації: 139—33 2.35—3.03; 4.436 5.26—21 6.36—27 7.27; і чорна дамка по-забвенні ходів.

ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ

вчинене у дворі будинку, де розташовані медичні кримськотатарського народу та редакція газети «Айті». В ніч з 30 листопада на 1 грудня відбулися звільнені дії.

Загублену печатку та відмінною відповідальністю «Глобуса ЛТД» винажати не діємо.

Засновники Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Кримська організація Спілки письменників України, трудовий колектив «Редакції».

Наш розрахунковий рахунок № 600217 у Сімферопольському філіалі Укрбанку «Відродження», МФО 324861.

ДЛЯ ВАШОГО ДОЗВІЛЛЯ

«Нам усім час повернутися обличчям до тієї забутих предків. Час повернутися до гармонії, доброти і краси». Нагадаємо читачам, що цими словами закінчувалася бесіда нашого кореспондента з доктором філологічних наук, професором Сімферопольського державного університету Маріною Олексіївною Новиковою. Бесіда, вищана у № 40 від 9 листопада 1993 року, була присвячена останній, надзвичайно цікавій, книзі «Українські замовляння», автор передмовою в якій залишила коментаря. Сьогодні ми продовжуємо розповість розомову.

— Відчина «Кримська світлиця» за можливості познанням читача із перлинами давнього українського фольклору. Мабуть, на увазі не тільки українці, Білоруси, людим інших національностей, яких представляє наш Крим, так само необхідно звертатися до минувшини. У серії підготовлених для газети матеріалів я розповів, як увалили собі наші далекі предки прості та час, коли вони й числа, рослини і небесні світла... — все із чого складався поетичний космос давньої та вічної України.

Наша перша розмова — про кольори.

Сьогодні, на жаль, ми маємо відмінно сприятливі кольори як своєрідну мову народних символів. Росіянам, Білорусам, людям інших національностей, яких представляє наш Крим, так само необхідно звертатися до минувшини. У серії підготовлених для газети матеріалів я розповів, як увалили собі наші далекі предки прості та час, коли вони й числа, рослини і небесні світла... — все із чого складався поетичний космос давньої та вічної України.

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як символ він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як симбол він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як симбол він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як симбол він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як симбол він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як симбол він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як симбол він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як симбол він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як симбол він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як симбол він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З однієї боку, він поділяє з трьома іншими здієвна дуже полібливі червоний кольор і охочого використовували. Як симбол він походить від символів

хідні моменти буття, єби показати, що людина переходить у новий стан вільною від усіх гріхів, зла, ліхих дійній. Ії належало відійти у бле. От і убрали... він більше одяг немовлят, небіжчиків (подорожуючих від небуття до буття чи навпаки), молодих на веселій (бо вони теж переходять до нового життя).

А от чорний кольор був і залишився двозначним, як кажуть вчені, амбівалентним. З